A Comparison of Growth in Learning Achievement and Expressive Behavior, Learning Satisfaction, and Singing Attitude between Groups of Students with Different Leadership, Using Self-Directed and Traditional Teaching Methods

Tippadee Ongsangkoon

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to compare the growth in achievement and expressive behavior a) between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method and b) between groups of students having different leadership; 2) to compare the learning satisfaction and singing attitude a) between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method and b) between groups of students having different leadership. The research method was a longitudinal, experimental pre-test – post-test, control group design. The research sample consisted of 26 Grade 4 students registering in the 'Singlish' course in the second semester, academic year 2006.

The major findings were as follows:

1. The comparison of the growth in achievement and expressive behavior between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method revealed linear growth with significant difference in the means of 3 expressive behavior variables measured at the 2nd (bh2) 3rd (bh3) and 7th (bh7) times.

2. The comparison of the growth in achievement and expressive behavior between groups of students having different leaderships revealed linear growth with significant difference in the means of 3 expressive behavior variables measured at the 2nd (bh2) 4rd (bh4) and 7th (bh7) times.

3. The comparison of learning satisfaction and singing attitude between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method revealed the significant differences in the means of 14 learning satisfaction and singing attitude variables.

4. The comparison of learning satisfaction and singing attitude between groups of students having different leaderships and different teaching methods showed no significant main effects and interaction effects between leadership and teaching method.

การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

ทิพพดี อ่องแสงคุณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ก) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ และ ข) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลง ก) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ และ ข) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองระยะยาว วัดก่อนและหลัง และมีกลุ่มควบคุม (longitudinal pretest-posttest, control group design) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 26 คน

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียนครั้งที่ 2 (bh2) 3 (bh3) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียน ครั้งที่ 2 (bh2) 4 (bh4) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และที่เรียนด้วยวิธีสอนแตกต่างกัน พบว่ามีอิทธิพลหลักและอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนกับภาวะผู้นำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักเรียนระดับประถมศึกษามีช่วงความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงชั่วระยะหนึ่ง แล้วนักเรียนจะเบนความสนใจไปสู่สิ่งอื่น ๆ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาจะเป็นสิ่งที่น่าเบื่ออย่างยิ่ง ถ้าหากครูผู้สอนดำเนินการสอนไปตามทฤษฎีหรือขั้นการสอนที่กำหนดไว้โดยมิได้สอดแทรกกิจกรรมพิเศษอื่น ๆเพื่อทำให้บทเรียนน่าเรียน น่าสนใจมากขึ้น การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้เพลงจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวามากขึ้น ช่วยฝึกเกี่ยวกับการออกเสียงคำศัพท์และไวยากรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกความคิดริเริ่มให้แก่นักเรียนอีกด้วย เทคนิคที่ครูพยายามทำให้เด็กทุกคนมีความรู้สึกว่าสามารถเรียนได้และประสบความสำเร็จ (high positive expectation and guaranteeing success) เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะถ้าหากเด็กมีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนได้ ก็จะรู้สึกสนุกกับการเรียน เลือดไม่ไปเลี้ยงสมองส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์มากนัก แต่จะไปเลี้ยงสมองที่เกี่ยวกับความคิดแทนทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อประสบความสำเร็จก็ยิ่งทำให้อยากเรียนรู้มากขึ้น จะประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ง่าย (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2542 หน้า 240)

การจัดการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษและชอบการร้องเพลง นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือชอบ และมีโอกาสพัฒนาทักษะการแสดงออก รวมทั้งความคิดริเริ่มควบคู่ไปกับการเรียนศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆจากเพลง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจความต้องการและศักยภาพของตนเองตามหลักการของหลักสูตรตามแนวคิด “Fun Find Focus” ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งได้พัฒนาและทดลองใช้ในปี 2547 ผ่านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่ายจำนวน 34 โรง จาก 88 จังหวัดใน 5 ภูมิภาค รวมจำนวนทั้งสิ้น 39 โรงเรียน โดยที่การสอนวิชาเลือกเสรีเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้พัฒนาวิชาการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาวิธีการสอนแบบให้นักเรียนได้นำตนเองเปรียบเทียบกับการที่มีครูเป็นผู้นำว่าจะมีผลแตกต่างกันอย่างไรต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การสอนภาษาต่างประเทศโดยใช้เพลง ดังที่ Bertrand (2006) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนโดยใช้เพลง และ Cloud (1993) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงของนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันระหว่างวิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับวิธีการสอนแบบปกติ

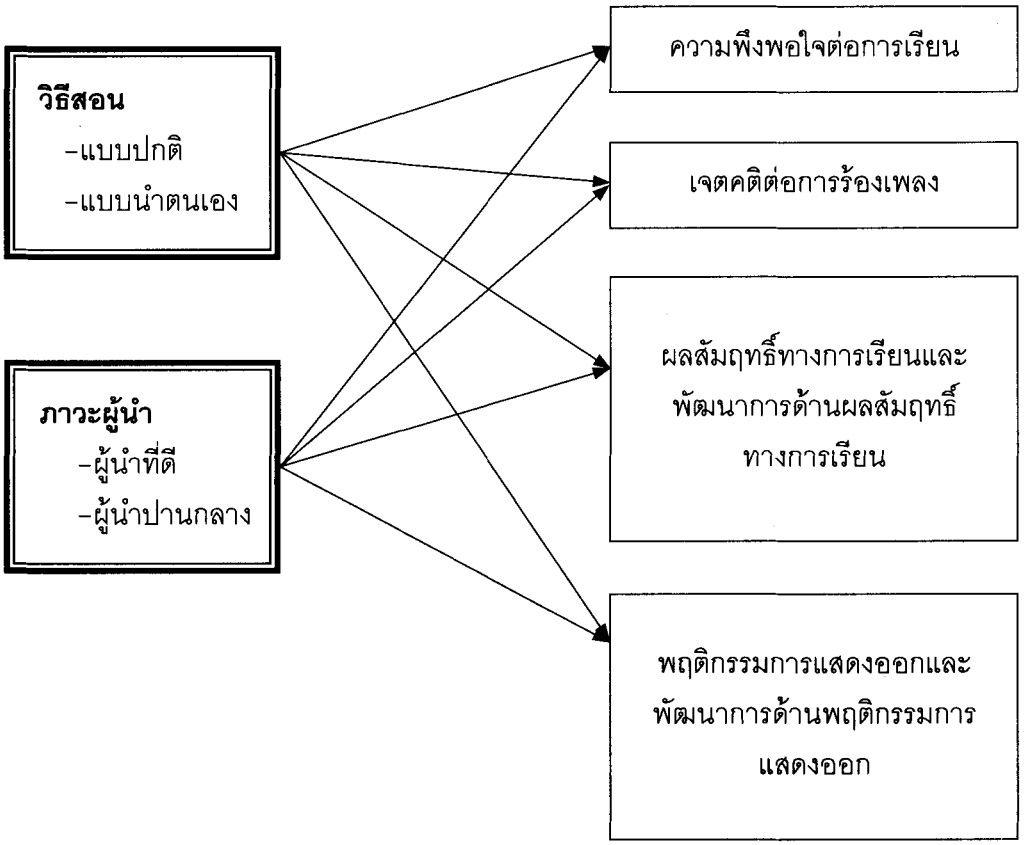

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบนำตนเองมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านพฤติกรรมการแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

2. นักเรียนที่มีความเป็นผู้นำดีมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านการแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความเป็นผู้นำปานกลาง

3. มีอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนและความเป็นผู้นำต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านการแสดงออก

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบรวบรวมข้อมูลระยะยาว มีกลุ่มควบคุมและการวัดก่อนและหลังการสอน (pretest-posttest longitudinal control group design) ประกอบด้วยนักเรียน 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม โดยการสุ่มตัวอย่างในจำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม A = กลุ่มที่สอนแบบปกติและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำดี กลุ่ม B = กลุ่มที่สอนแบบปกติและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำปานกลาง กลุ่ม C = กลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำดี กลุ่ม D = กลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำปานกลาง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish ในภาคปลาย จำนวน 26 คน

ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรต้น 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรวิธีการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish แบ่งเป็น 2 วิธี คือ วิธีสอนแบบปกติ (เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยครูจัดกิจกรรมทางภาษาที่หลากหลายและฝึกให้นักเรียนทำงานกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้กำกับดูแลและให้คำแนะนำปรึกษา) และ วิธีสอนโดยการนำตนเอง (กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการทำงานกลุ่ม) และ 2. ตัวแปร ภาวะผู้นำกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับดี ตัวแปรตามรวม 12 ตัวแปร ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ตัวแปร ความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 7 ตัวแปร ซึ่งสร้างขึ้นจากการรวมคะแนนพฤติกรรมการแสดงออก 4 ด้าน คือ ด้านการร้องเพลง ด้านลักษณะ

ท่าทาง ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความพึงพอใจ แบบวัดเจตคติ แบบสังเกตพฤติกรรม 4 ชุด และแบบทดสอบ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย มีค่าระหว่าง 0.857 – 0.946 ยกเว้นแบบสังเกตการแสดงออกด้านท่าทางมีค่าความเที่ยงเพียง 0.562

การรวบรวมข้อมูลใช้การรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกต โดยมีการรวบรวมข้อมูลระยะยาวรวม 7 ครั้ง (เฉพาะตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก) และมีการรวบรวมข้อมูลจากการวัดก่อนเรียนและหลังเรียน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและสถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบได้แก่ การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อตอบคำถามวิจัยและใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อรวมตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียนครั้งที่ 2 (bh2) 3 (bh3) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนด้วยการนำตนเอง และวิธีสอนแบบปกติ) ดังตารางและโปรไฟล์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน และโปรไฟล์ค่าเฉลี่ย

	Mean			SD		
	classical	self-dir	Total	classical	self-dir	Total
et1	14.000	14.769	14.384	6.582	4.603	5.579
et2	17.230	18.269	17.750	5.543	5.532	5.452
et3	11.307	12.769	12.038	6.543	4.562	5.576
et4	10.480	12.307	11.394	5.625	4.863	5.236
et5	16.307	15.384	15.846	4.313	3.792	4.006
et6	15.846	16.192	16.019	5.654	5.921	5.675
et7	18.576	18.923	18.750	2.949	2.636	2.746

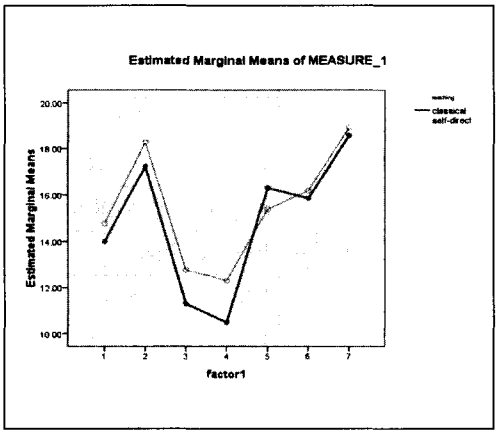

หมายเหตุ 1. Box's M = 46.639; F = 1.203; df = 28, 200.7; p = 0.213

2. Levene's Test: et1 (F = 1.836; p = 0.188); et 2 (F=.712; p = 0.407); et 3 (F= 3.091; p = 0.091) et 4 (F = 0.290; p = 0. 595); et 5 (F = 0. 050; p = 0. 824); et 6 (F = 0.042; p = 0. 839); et 7 (F = 0.623; p = 0.438)

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียน ครั้งที่ 2 (bh2) 4 (bh4) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่าเซ็นทรอยด์หรือเวคเตอร์ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันระหว่างครั้งที่วัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างลักษณะภาวะผู้นำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน

Effect	Statistics	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
factor1	Pillai's Trace	.815	13.983	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.185	13.983	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	4.416	13.983	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	4.416	13.983	6.000	19.000	.000
factor1 * teaching	Pillai's Trace	.136	.498	6.000	19.000	.802
	Wilks' Lambda	.864	.498	6.000	19.000	.802
	Hotelling's Trace	.157	.498	6.000	19.000	.802
	Roy's Largest Root	.157	.498	6.000	19.000	.802

Tests of Between-Subjects Effects

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Intercept	7471.843	1	7471.843	210.160	.000
LEADING	11.548	1	11.548	.325	.574
Error	853.273	24	35.553		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (beh1-beh7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนด้วยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการนำตนเองและแบบปกติมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 1, 5 และ 6 ใกล้เคียงกัน โดยในการวัดพฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 2-7 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการนำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติเล็กน้อย ดังตารางและโปรไฟล์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน และข้อมูลค่าเฉลี่ย

	Mean			SD		
	classical	self-dir	Total	classical	self-dir	Total
bh1	**3.183**	2.976	3.079	.372	.394	.390
bh2	2.279	**3.557**	2.918	.717	.516	.894
bh3	2.846	**3.317**	3.081	.437	.570	.553
bh4	2.980	**3.442**	3.211	.753	.446	.650
bh5	3.403	**3.432**	3.418	.321	.305	.307
bh6	3.307	**3.389**	3.348	.184	.306	.251
bh7	3.168	**3.471**	3.319	.169	.370	.321

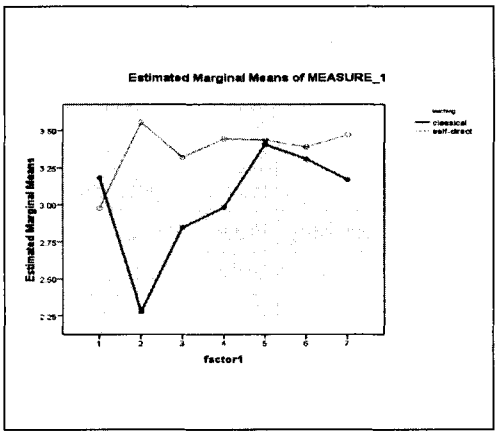

หมายเหตุ 1. Box's M = 76.782; F = 1.861; df = 28, 200.7; p = 0.004

2. Levene's Test: beh1 (F = 0.074; p = .788); beh2 (F=2.731; p = 0.111); beh3 (F= 0.752; p = 0.394) beh4 (F = 3.008;p = 0.096); beh5 (F = 0.054; p = 0.819); beh6 (F = 6.283; p = 0.019); beh7 (F = 10.310; p = 0.004)

3. Mauchly's W Test = 0.008; Approx.chi-square = 103.949; df = 20; p= 0.000

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่าเซ็นทรอยด์หรือเวคเตอร์ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันระหว่างครั้งที่วัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างวิธีสอน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำของพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน

Effect	Statistics	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
factor1	Pillai's Trace	.819	14.349	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.181	14.349	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	4.531	14.349	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	4.531	14.349	6.000	19.000	.000
factor1 * teaching	Pillai's Trace	.794	12.202	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.206	12.202	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	3.853	12.202	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	3.853	12.202	6.000	19.000	.000

Tests of Between-Subjects Effects

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Intercept	1859.922	1	1859.922	.003264	.000
teaching	5.430	1	5.430	9.529	.005
Error	13.676	24	.570		

3. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแตกต่างกัน พบว่าตัวแปรตามทั้งสองตัวแปร คือ ความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง มีค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติประมาณ 0.2 คะแนน

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวม 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนต่างกันสองวิธี คือ วิธีการสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ โดยใช้การวิเคราะห์ t-test แบบกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ชนิดความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน พบว่าประชากรนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนต่างกันสองวิธี

	Group	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
att	ปกติ	13	2.485	0.639	0.044	0.836	-0.667	24	0.511
	นำตนเอง	13	**2.662**	0.712					
sat	ปกติ	13	2.985	0.640	0.417	0.525	-1.241	24	0.227
	นำตนเอง	13	**3.246**	0.410					

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และที่เรียนด้วยวิธีสอนแตกต่างกัน พบว่ามีอิทธิพลหลักและอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนกับภาวะผู้นำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวม 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันสองระดับ (ระดับปานกลาง และระดับดี) โดยใช้การวิเคราะห์ t-test แบบกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ชนิดความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน พบว่าประชากรนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันสองระดับ

	Group	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
att	ปานกลาง	12	**2.575**	0.748	0.253	0.619	0.013	24	0.990
	ดี	14	2.571	0.622					
sat	ปานกลาง	12	3.017	0.658	0.634	0.434	-0.853	24	0.402
	ดี	14	**3.200**	0.430					

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อที่ 3 และ 4 เป็นการวิเคราะห์แยกตามตัวแปรต้นทีละตัวแปร และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนดังที่เสนอข้างต้น ผู้วิจัยคาดว่าหากมีการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางพร้อมกัน อาจเป็นการช่วยลดความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนเทอมความคลาดเคลื่อน และอาจทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two-way ANOVA)

อภิปรายผลการวิจัย

การเสนอผลการอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเสนอสาระแยกตามประเด็นการอภิปรายรวม 5 ประเด็น คือ ประเด็นการอภิปรายข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ประเด็นการอภิปรายความไม่สอดคล้องระหว่างผลการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ประเด็นการอภิปรายแนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในอนาคต ประเด็นอภิปรายด้านข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ และประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

1. ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย นักเรียน กลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเองและเป็นกลุ่มที่มีภาวะผู้นำดีจะมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการแสดงออกสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติและมีระดับภาวะผู้นำปานกลางโดยเฉพาะคะแนนพฤติกรรมจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 2, 3, 4 และ 7 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 และ ข้อ 2 บางส่วน เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดของตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนสรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนได้รับการเรียนวิชาเลือกเสรี โดยการนำตนเอง นักเรียนจะมีความกล้าแสดงออกด้านการร้องเพลง ด้านการคิดลักษณะท่าทางประกอบการร้องเพลง ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผลการวิจัยของ วัลภาภรณ์ วศินสมบัติ (2546) ที่กล่าวว่าการสอนโดยใช้เพลงหรือดนตรีจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนในด้านการแสดงออก ความมั่นใจและความคิดสร้างสรรค์

อนึ่งผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออกในการวัดทั้ง 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนวิชาเลือกเสรี ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออกได้จริงในช่วงระยะเวลาการสอนประมาณ 7-8 ครั้ง ผู้วิจัยอนุมานจากหลักฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า ถ้าการเรียนการสอนใช้เวลานานขึ้นเป็นหนึ่งภาคเรียนจะทำให้มีความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ตามสมมติฐานการวิจัย

2. ความไม่สอดคล้องระหว่างผลการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเองและมีภาวะผู้นำดี จะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติและมีภาวะผู้นำปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันไม่สูงมากพอที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยบางเรื่องเช่นงานวิจัยของดวงเดือน แสงชัย และมัทนา ทองใหญ่ (2530) ซึ่งใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน พบว่าสัมฤทธิ์ผล

ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และเจตคติของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความไม่สอดคล้องของผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียนกับสมมติฐานการวิจัยอาจจะอธิบายได้ว่า วิธีการสอนโดยการนำตนเองและภาวะผู้นำของนักเรียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากคะแนนค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเอง และมีภาวะผู้นำระดับดีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนแบบปกติและมีภาวะผู้นำระดับปานกลางแต่ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้สั้นเกินกว่าที่จะทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการทดลองโดยให้ระยะเวลายาวขึ้นอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาโดยอาจเปิดสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ต่อเนื่องเป็น 2 ช่วง ในภาคการศึกษาเดียวกัน

ผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยอีกประการหนึ่งคือ คะแนนเฉลี่ย เจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียน แม้ว่าจะมีคะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการนำตนเองและกลุ่มที่มีภาวะผู้นำระดับดีสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ และกลุ่มที่มีภาวะผู้นำระดับปานกลางตามสมมติฐานการวิจัย แต่ความแตกต่างไม่มากพอที่จะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความไม่สอดคล้องดังกล่าวอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรกรูปแบบการสอนโดยการนำตนเองและรูปแบบการสอนแบบปกติมีกิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับเจตคติเป็นตัวแปรที่ต้องใช้เวลานานที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในผลการวิจัยในอดีต เช่น การวิจัยของดวงเดือน แสงชัย และมัทนา ทองใหญ่ (2530) และวัลภาภรณ์ วศินสมบัติ (2546) ซึ่งใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมและใช้สื่อเพลงและบทกลอนในการสอนได้ผลการวิจัยว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ . ประการที่สอง อาจอธิบายได้ว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบรายงานตนเองโดยผู้เรียน ไม่ได้ใช้มาตรวัดเจตคติที่เป็นมาตรฐาน หากมีการใช้มาตรวัดเจตคติที่มีมาตรฐานสูง ให้ผลการวัดที่ละเอียด น่าจะสามารถบอกความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้

3. ข้อค้นพบในด้านแนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในอนาคต ถึงแม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้อาจจะได้ผลว่าความแตกต่างระหว่างการสอนโดยการนำตนเองและการสอนแบบปกติ ไม่มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทุกตัวของนักเรียนในกลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่สอนแบบปกติ ผลที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นคุณค่าของการสอนโดยการนำตนเองรวมทั้งการสอนโดยการใช้เพลง เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง ความพึงพอใจต่อการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออกดีขึ้น ข้อสรุปดังกล่าวนี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scott (2004) ซึ่งอธิบายว่าการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงหรือดนตรีเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนรวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย (physical) ด้านวิชาการ (academic) ด้านสังคม (social) ด้านศีลธรรม (moral) ด้านอารมณ์ (emotional) และด้านจิตใจ (spiritual) ผู้วิจัยเสนอว่าหากมีการวิจัยต่อในอนาคตควรมีการศึกษาตัวแปรตามให้ครบทุกด้าน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้แนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ในอนาคตได้เป็น 4 ประการ ดังนี้ 1. ความยากของเพลง ความง่ายของเพลงให้เป็นไปตามลำดับโดยจัดลำดับของเนื้อหาของเพลงในการสอน 2. ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งสอนโดยไม่ใช้เพลง เพื่อจะได้เห็นความแตกต่างชัดเจน 3. ควรให้นักเรียนได้สร้างสรรค์เพลงขึ้นมาเอง ระหว่างการสอนมีนักเรียนเสนอขอแต่งเพลงเอง ในโอกาสต่อไปควรให้โอกาสนักเรียนได้ลองสร้างสรรค์เพลงตามความสนใจ 4. น่าจะมีการระบุปริมาณคำศัพท์ที่ยากขึ้น ให้มีการสรุปสาระของเพลง สร้าง Story-telling จากเพลง

4. ข้อจำกัดของการวิจัยคือ การศึกษาโดยใช้ข้อสอบวัดก่อน-วัดหลัง (pretest, posttest) ฉบับเดียวกัน มีระยะห่างของการทดสอบเพียง 6 สัปดาห์ ดังนั้นนักเรียนอาจจำข้อสอบได้แต่จากการสังเกตดูผลการสอบ คะแนนสอบของนักเรียนไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีการจำข้อสอบได้ตามที่คาดคิดหรือในกรณีที่มีการจำข้อสอบได้แต่นักเรียนไม่ได้ประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระ (context) แตกต่างกันไปตามเนื้อเพลง ข้อจำกัดในข้อนี้จึงไม่เกิดผลเสียกับผลการวิจัยแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย/ปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

1. ควรปรับขยายวิชาเลือกเสรี Singlish ให้เป็นการสอนในช่วงเวลา 2 ระยะของภาคการศึกษา เพื่อให้ได้ระเวลาหนึ่งภาคเรียน การติดตามผลให้มีการวัดผลต้นเทอม กลางเทอม และปลายเทอม มีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ต้องมีการออกแบบวางแผนแนวทางการวิจัย ให้มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับนักเรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป

2. ควรมีการพิจารณาการทำงานร่วมกันเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการจัดวิชาสอนภาษาอังกฤษกับดนตรี เพื่อจะได้ทำให้นักเรียนขยายขอบเขตประสบการณ์จากการเรียนรู้เนื้อเพลงเป็นการเรียนรู้การแต่งเพลง ท่วงทำนองเพลง ซึ่งนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างออกไป การทำงานของอาจารย์ในสองกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นจุดตั้งต้นของการทำงานวิจัยบูรณาการซึ่งเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

3. ควรมีการเพิ่มกิจกรรมเป็นการฝึกการทำงานกลุ่มหรือการทำงานเป็นทีม มีการศึกษาติดตามการทำงานของหัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้าทีม เพื่อดูความเป็นผู้นำ ประสบการณ์จากการเรียนประสบการณ์การร้องเพลงทำให้นักเรียนสนิทสนมและสร้างความเข้าใจและการยอมรับบทบาทในฐานะผู้นำผู้ตามดีกว่าการใช้กิจกรรมวิชาการ

4. จากข้อค้นพบในการวิจัย กิจกรรมการร้องเพลงช่วยพัฒนาพฤติกรรมการแสดงออกได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงควรนำกิจกรรมการร้องเพลงไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนชั่วโมงสั้น ๆ เช่น ชั่วโมงสนทนา (homeroom) ชั่วโมงนันทนาการ เป็นต้น เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ดวงเดือน แสงชัย และ มัทนา ทองใหญ่. (2530) *รายงานการวิจัย การศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริม.* กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ฝ่ายประถม).

วัลภาภรณ์ วศินสมบัติ. (2546) *รายงานการวิจัย การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบหรรษา.* กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542) *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Bertrand, J. (2006). *Primary Tips : Using songs.* British Council. Retreived July 20, 2010, from http://using-song.htm.

Cloud, Donna Leach. (1993). *Association of Parent-Child Self Directed Learning Readiness.* (Online). Retreived July 20, 2010, from http://www.lib.umi.com/disertations/DAIA53/12

Scott, A. l. (2004) *The Teaching Power of Music.* Retreived July 20, 2010, from http://religiousaffectionsministries.org/